

Da Jegindø fik en ny Skole.

Ved P. L. HALD.

EFTERAT Amtsskoledirectionens Circulære angaaende Skoleundervisningens Begyndelse overensstemmende med Skoleordningen af 29. Juli 1814 var fra Prædikestolen tilkiendegivet *Jegindø* Menighed, og Menigheden saaledes var underrettet om, at denne Begyndelse skulde tages fra 1. Febr. d. A. havde Skolecommissionens samtlige Lemmer Møde i Præstegaarden d. 6. Februar tilligemed Skole Læreren og de fleste skolepligtige Børn, for at faa Børnene fordelte i de Klasser og Afdelinger, hvortil de maatte høre. Ved dette Møde blev bestemt, at Børnene af de forskellige Klasser skulde af Mangel paa Rum kun besøge Skolen hveranden Dag. Ligeledes blev baade Børnene og de af Forældrene, der var tilstede, formanede til at iagttage deres Pligter i denne Henseende, saavel som Skolepatronen ordet at besørge den befalede sorte Tavle i Skolen og at erindre Kirkeejeren at foranstalte Bænke i Kirken til Konfirmanterne og den syngende Ungdom uden Henstand.”

Jegindø Sogns Skolekommission d. 6. Februar 1815.

P. L. Søe. Lars Jensen. Christian Adriansen.

Saaledes begynder en gammel Skoleprotokol fra Jegindø, og da den indeholder adskillige Ting af Interesse fra den afsides liggende Ø og fra den Tid, da Skoleloven af 1814 førtes ind i Livet, skal der med den som Grundlag fremdrages et og andet vedrørende denne Overgangstid.

Allerede d. 9. Marts var Skolekommissionen igen forsamlet til Møde, hvortil ogsaa Beboerne var indvarslede i Anledning af, at man skulde have en ny Skolebygning opført. Man opnaaede hurtig Enighed om efter fremsat Ønske fra Beboerne at udskyde Opførelsen af en helt ny Skolebygning til næste Aar under Forudsætning af, at Amtsdirektionen vilde approbere dette Ønske. Læreren erklærede sig villig til, mod at hans Lejlighed blev holdt i forsvarlig og beboelig Stand, at vente endogsaa i fire Aar, saa man blev enige om foreløbig at opføre en ny Bygning til Skolestue. Direktionen maa have imødekommet denne Ordning, for i Løbet af Sommeren 1815 opførtes saa en ny Bygning, men kun selve Skolestuen. Dette Arbejde gav naturligvis Anledning til Afholdelse af flere Skolekommissionsmøder, saaledes den 13. September, hvori ”erindres brolagt Fortov omkring Skolen, Hullernes Fyldning Syd for Skolen og Skolestiens Anlæggelse for Beboerne østen Kæret, hvortil ønskedes Distriktsbeboernes Virksomhed snarest muligt paa det Skolegangen saa snart muligt kan begynde”.

Ved Mødet d. 14. November blev der for Skolestuens Vedkommende bestemt, at der ”skulde opslaas Hylder til Bøger og for Anstalt for Skolebørnene til at lægge deres Mad, Vanter etc. paa”. Ligeledes, ”da Pladsen for samtlige Skolebørn, naar de var forsamlede, var for knap ved de hidtil anskaffede Borde og Bænke, især i de Timer, da der skrives og regnes, saa skulde der for at afhjælpe denne

Mangel og befordre Bekvemmelighed tillige for de Børn, der skulde høres paa deres Lektier eller foresættes Lektie, anskaffes et Bord eller maaske bedre 2 smalle Borde midt paa Gulvet lige for Skolelærerens Plads saa snart som muligt, saavel som og de fornødne Skrivematerialier for Skolebørnene.”

Den ny Skolebygning kostede 1600 Rbd. foruden de Materialier og det Arbejde, der blev leveret gratis af Distriktets Beboere. Til Skolestuens Brug blev der købt 24 Katekismer, 12 Lærebøger, 24 Tonboes Bibelhistorie, 24 Justes ABC, 18 Justes Læsebøger og 1 Jørgensens Materialier 2. Del til Brug for Læreren; hertil kom saa Papir, Tavler og Griffler.

Man havde nu faaet en ny Skolestue, selv om den ikke var blevet helt færdig, idet der efter Overslag endnu skulde kostes 140 Rbd. paa den; men dette søgte man at trække ud saa længe som muligt, og der blev da heller intet foretaget i 1816.

I Begyndelsen af 1817 afholdtes Møde i Anledning af nogle ”smaa Indretninger”, som Skolepatronen fik Ordre til uophørlig at lade anskaffe, nemlig et Par Hylder over Kakkelovnen til at lægge Bøger, Skolejournaler og Papirer paa, for at de ikke skulde ødelægges af Fugtighed, samt en lille Bænk ved Siden af Kakkelovnen til Børnene at lægge deres Huer og Vanter paa; mere blev der ikke forhandlet.

For 1818 afgiver Skolekommissionen Beretning d. 27. Maj over Skolegangen i det forløbne Aar, af hvilken man lægger Mærke til, at de paa ”Jegindø værende skolepligtige Børn har efter Omstændighederne udvist flittig Skolegang og med Sandhed kan siges, at nogle Fædre har udmærket sig ved, at lade deres Børn næsten uafbrudt søge Skolen saa ofte Vejrliget, Vejene og Sygdomme ej har hindret; det var at ønske, at saadanne sjældne Fædre kunde nyde den Glæde, at se deres kære Smaa gøre den forønskede Fremgang i Forhold til deres Alder og Fatteevne”. I næsten 6 Uger (Januar og Februar) havde Skolegangen været afbrudt paa Grund af daarligt Vejr og Føre, og ”dog saa man ikke sjelden nogle Børn desuagtet jævnlige at indfinde sig”.

”Af Øens Beboere i Almindelighed og nogle i Særdeleshed gøres megen Klage over den vedholdende Sinkning i Fuldførelsen af den i Aaret 1815 opførte grundmurede Skolebygning, da samme endnu mangler adskillige indvendige Indretninger, uagtet der aarlig er indgivet de befalede Overslag saavel over Udgifterne som over sammes Ligning paa Distriktets Beboere, hvilke flere Gange af Amtsskoledirektionen er approberet, men til Dato ikke efterkommet, Vindueskarmene ere ej endnu malede, og det som værre er, kan ikke oplukkes af Mangel paa Beslag”. I Løbet af Sommeren maledes dog Skolen.

For sidste Halvaar 1818 menes der i Indberetningen, at Skolevæsenet har forbedret sig betydeligt, og der fremhæves igen Beboernes Villighed til at lade Børnene søge Skolen, og saa tilføjes: ”Jegindboens Forfatning er i Almindelighed meget trykkende, hvilket de hyppige

Udpantninger beviser, han nødes derfor til at indskrænke sig med Folk og lader sine Børn, hvilke han selv højlig kunde behøve, ofte tjene uden for Landet for en saare liden Løn, ja vel endog for den bare Føde, de mindre Børn af 6-7-8 Aars Alderen kan gøre megen Gavn hjemme ved at røgte de mindste Kreaturer fra Naboens Ejendom, da den meget strenge men ligesaa velgørende Hegns Forordning paa visse Steder paa Øen nøje gaar i Opfyldelse". Skolen var blevet repareret, men Vinduerne manglede endnu Beslag og "altsaa ikke kunde aabnes, hvilket dog er højst nødvendigt". Om Skolelærer Wedby synes Distriktets Beboere at være nogenlunde tilfreds, "da der aldeles ikke føres nogen Klage; og Kommissionen kan - i Henseende til hans moralske Karakter - bevidne, at Wedby er en ædruelig og sædelig Mand, der ikke i mindste Maade viser noget Anstød".

Imidlertid var Lønnen for Wedby¹) saa ringe, at han søgte at forbedre Indkomsterne, og da han ansøger om at faa Tavlepenge, som hidtil var ham forment, henvender han sig til Biskop Jantzen, da han d. 15. Februar 1819 visiterede paa "Jegen". Da han over for denne hævdede, at Tavlepengene tilfaldt ham, da han ikke ved den approberede Plan havde faaet Godtgørelse for disse, gav Biskoppen ham mundtlig Tilladelse til at forøge sin Indkomst med disse. Præsten skriver herom i Skoleprotokollen: "Desaarsag tilegnede Wedby sig straks, hvad der faldt af Tavlepenge, men bad mig tillige flere Gange, at jeg desangaaende vilde skrive til Amtsskoledirektionen; endelig tilskrev jeg Direktionen d. 8. Marts, men da Wedby ikke straks blev underrettet, blev han utaalmodig, og i egen Person spadserede til Hs. Højærværdighed Herr Amtsprøbst Bendix for, som en Terbullinis at tale sin Sag; men bekom aldeles intet tilfredsstillende Svar; omsider bekom jeg N. Arrøe Müller Skrivelse af 8. April saalydende:

"I behagelig Skrivelse af 8. f. M. har D. V. hos Directionen forespurgt "om Skolelærer og Kirkes. Vedbye kan tilkomme de Tavlepenge der falde ved Brylluper, Barnedaab, Barselkoners Kirkegang og ved Cominion", hvilke hans Formænd i Embedet skal have oppebaaren; hvorhos De anmærker, at Stiftets Biskop paa sin seneste Visitats hos Dem har yttret den Formening at Tavlep tilfælde bemeldte Vedbye, da han ikke har nydt Godtgørelse derfor efter den approberede Plan". I Anledning heraf undlade vi ikke at melde: Dersom endog Vedbyes Formand har oppebaaren de Tavlep., hvilke bleve henlagte til Omgangsskoleholderen eller Medhjælperen, den gamle Degn da havde, efter den saakaldte "Repartition for Jegindø Skole den 9. August 1742", hvis 3 Post lyder saaledes: "hvad Tavlepenge, der aarlig maatte indkomme, nyder han disses Beløb, de Mulkter og Bekkenpenge, der aarlig maatte indsamles, kan blive anvendte til fornødne Bøgers Indkjøb for fattige Børn", saa kan her ikkun forstaaes de Tavlepenge, som efter Fordordn. 1739 art. 31 falde ved Barnedaab, Brudevielse og Begravelser "hvilke da bleve henlagte til

Skolekassen, men ingenlunde Tavlepenge ved Cominionen m. v. hvilke ved Regl. 5 Julij 1803 § 46 ere bestemte til *Fattiggassen*. Vel kunde det synes, som Vedbye havde Fordring paa den anførte Indtægt, da Formændene har nydt samme, men - ses hen til den Forpligt, der ved Kaldsbrevet af 28. Novbr. 1812 er paalagt nuværende Kirkesanger og Skolelærer "at han skal underkaste sig de Forandringer, der i Henseende til Skoledistrikt *Embedsindkomster* m. v. maatte blive fastsat i den nye Anordning om Skolevæsenet "og betænkes tillige, at Degnens Tavlepenge har været saa ubetydelige, at Pastor Søe i sin Indberetning til Amtsskoledirektionen af 20. Novbr. 1814 anfører: Degnens Tavlepenge have for sidste Aar været: Intet - saa fatter man ey letteligen, hvorledes Vedbye kan tro sig beføjet til at fordre Tavlepenge, og endnu mindre, hvorledes det kunde falde ham ind, at besvære Herr Biskoppen paa sin Visitats med Andragende i en Sag af saa liden Vigtighed. - Dersom Vedbye ved den approberede Plan endog var tillagt *mindre* end hans Formand "havde han ingen Grund til Klage, men tages i Betragtning, at han i Stedet for Lysepenge (3 Rbd. 2 Mark 5.) og Skoleløn (2 Rbd.) ialt 5 Rdlr. 2 M. er tillagt 1 Td. 4 Skp. Byg, saa skjønnes det ikke, at han ved denne Forandring har tabt noget. - Directionen har derfor med Misfornøjelse erfaret Sgr. Vedbyes Tilbøjelighed til at beklage sig over, at hans Indtægter ere ved den approberede Plan formindskede, hvilket jo ikke forholder sig saaledes, og man ønsker, at han i Roelighed vil nyde det Brød, Forsynet har tildelt ham, og hvilket Directionen haaber, han ved sin Flid i Embedet - efter sin Duelighed - kan fortjene.

"De forlangte Tavlepenge kunne saaledes ikke tilstaaes bemeldte Sgr. Vedbye, hvilket herved tilmeldes Deres Velærværdighed til egen fornøden Underretning og behagelig Bekjendtgørelse for Skolelærer og Kirkesanger Vedbye paa Jegindø.

Skoledirectionen for søndre Thisted Amtsprøbsti 1819,
8. April. *Faye.* *Bendix.*

Af de følgende Indberetninger faar man fremdeles at vide, at Skolegangen er god, "men kun Skade, at man hos nogle endog meget flittige skolesøgende Børn ikke just sporer den forønskede Fremgang". Gang paa Gang betones de daarlige økonomiske Forhold paa Øen. Saaledes hedder det 1819 "Fra Skole-Eksamens Dato og indtil Pinseugen er forbi vedblive Skolegangen at ophøre her paa Jegindø, og for i Sommer vil den kun blive meget liden, ja næsten ingen; thi Øen er i en saare trykkende Forfatning, ey at tale om den gyselige Penge-Trang, men endog Korn-Mangel er høyst trykkende. Tre Familier med mange Børn er gaaede fra Hus og Hjem, og Landet er i en beklagelig Forfatning". Om Wedbye hedder det, at han passer - i Betragtning af hans Alder og Evner sit Embede ordentlig og vel, han er stadig i Skolen og jeg N. A. Müller har ved mine Skolebesøg, som ere jævnlige, aldrig savnet ham af Skolen, hans Opførsel uden Embedet er i alle Henseender ulasteligt".

Men snart faar Piben en anden Lyd. Allerede 1820 skriver Præsten: "Skolelærer Sigur Erich Vedbye blive naturligvis |: jo længere han lever |: jo ældre, men langt fra ikke dueligere i sit Embeds Forretninger, da nogle af

¹ Læreren hed Erik Wedby; han var først Degn i Kallerup (Hundborg Herred), hvor et Degneembede blev oprettet 1808, og tillige Skoleholder. 1812 kom han til Jegindø, hvor hans Løn udgjorde 6 Tdr. Rug, 1 Td. 4 Skp. Byg in natura samt 8 Læs Mosetørv og 18 Læs Hedetørv.

Børnene endog gaa tilbage saavel i Inden som Udenadslæsning etc. Jeg N. A. Müller har ved mine Skolebesøg, i al Godhed foreholdt ham sine Pligter i denne vigtige Sag, men det har ey synderlig frugtet; thi Vedbye er klog nok i sine egne Tanker, ikke vil jeg fortælle, hvorledes han til sine Tider gandske glemmer den Agtelse, han skylder sin Præst; thi saadan hans impertinente Opførsel mod mig har jeg - i Betragtning af hans ældre Aar ganske overseet og overtiet”.

Det synes nemlig efter Protokollen at dømme, at Vedby ”ikke antog sig alle Børnene med lige Omhu for deres Fremgang”, og Forholdet til Sognepræsten blev efterhaanden ret spændt, hvilket førte til, at Amtsprovsten (Bendix) holdt Visitats i Skolen November 1821, hvilket dog ikke i Protokollen har efterladt særlige Spor, men en el. anden epidemisk Sygdom, der foranledigede en Undersøgelse af Stiftsfysikus Dr. Randrup fra Viborg, blev Aarsag til store Forsømmelser i Skolegangen, hvilket Vedbye da var uden Skyld i.

Aaret 1822 gav Skolekommissionen Arbejde, idet en Skrivelse fra Kancelliet ^{21/8} 22 gav Tilladelse til Indførelse af den indbyrdes Undervisning, samt paalagde Anskaffelse af et Eksp. af den approberede Bestemmelse tilligemed de foreslaaede Tabeller. Foruden at Skoletiden bestemmes til hele Dage for hver Klasse, og at Børnene kunde antages i Skolen paa enhver Tid af Aaret, saa kunde indtil videre fastsættes, at et Barn, der havde de befalede Kundskaber ”fuldkomment inde” efter Skolekommissionens Bestemmelse fritages for den almindelige Skolegang uden Hensyn til dets Alder; dog skal det indtil Konfirmationen være pligtig til at søge Skolen 2 Gange om Maaneden for at repeterere det lærte.

I Indberetningen for dette Aar lægges Mærke til, at ”den gamle Degn og Skolelærer Erich Vedbye forestaar endnu som Skolelærer dette vigtige Embede, og imod al Formodning maa jeg tilstaa, at denne gamle Mand har forbedret sig saa meget, at han er mere ordentlig med hvad han omgaas, end han forhen har været, thi nu er Skrivebøgerne ganske ordentlige og Skole-Journalen har faaet et anstændigere Udseende”.

Iøvrigt blev den indbyrdes Undervisningsmetode søgt indført, og i den Anledning sendte Præsten i Januar 1823 et Andragende til Cancelliet saaledes: ”Da de høyst fornødne Tabeller til den indbyrdes Undervisning nu er anskaffede og den øvrige Indretning ved Localet, saavidt ske kunde, har fundet Sted i Jegindø-Skole, skulde jeg ikke undlade herved underdanigst at ansøge det høye Collegium om, at bemeldte Indbyrdes Undervisning, der anses at vilde bringe gode Frugter, maatte herefter benyttes og bruges ved 1ste Classe i ovennævnte Jegindø Skole. Den høyærede Skoledirections behagelige Anbefaling beder jeg allerærbødigst maatte denne min Ansøgning gunstigst meddeles”.

At Andragendet blev bevilet siger sig selv, og de fornødne Tabeller, Regnebøger o. s. v. samt yderligere Vejledning for Læreren medfulgte. I Indberetningen for 1ste Halvaar 1823 sporer man en vis Mistillid til Vedby; det hedder: ”Øens skolepligtige Børn har i Almindelighed været meget flittige til at søge Skolen, især de sidste Maaneder f. A. om ellers den afgangne Skolelærer Erich Vedbys Angivelse i Skoleprotokollen er rigtig”. Mødet

afholdtes den 28. Maj, men da var Vedbye baade død og begravet. Protokollen oplyser nemlig.

”Den gl. Degn og Skolelærer Erich Vedbye døde d. 24. Marts d. A. Kl. 8te om Morgenen i en Alder af 67 Aar, Hans Dødsfald blev straks anmeldt for vedkommen høye foresatte. Give Gud!!! at man maa vorde saa lykkelig at faa en duelig Lærer og især en Mand af god Character, at Præsten ey skal have saa mange Schicaner og Fortrædeligheder, hvilket forhen har været Tilfældet. Dette er hele Sognets - og især Præstens - inderlige Ønske.”

Senere er tilføjet med en anden Haandskrift: Han tog sig af Dage ved Hængning i Laden.

Wedbys Eftermand blev Peter Obel, som blev indsat i Embedet d. ^{8/6} 1823.

Nu kommer Manglerne ved Lærerens Lejlighed frem, og det var ikke Smaating; thi medens man nok havde faaet en ny Skolestue, saa maatte Læreren vedblivende nøjes med den gamle uhyggelige Lejlighed; trods adskillige Paamindelser fra Autoriteternes Side og Lærerens Klage overhørte man dog de meget begrundede Anker. Men den ^{24/9} 23 forelaa der fra Amtmand Faye en Skrivelse af følgende Indhold:

”Det er til Amtet indberettet at Jegindø Skoles Værelser til Læreren ikke er i befalet Stand, saaledes skal der i Lærerens Stue mangle Gulv og Kakkellovn samt et Pige-kammer. Foranlediget heraf skulde jeg tjenstlig have Kommissionen paalagt inden næste Maanedes Udgang at foranstalte de ved Skolen værende Mangler afhjulpne, da jeg til den Tid lader Skolen syne, og hvad den mangler anskaffe for Distriktets Regning uden Hensyn til Prisen. Det bemærkes, at Lergulv maa ikke lægges i Lærerens Værelser. Det er Amtet saare ubehageligt atter denne Gang at maatte føre Korrespondance om en Sag, der saa ofte er gennemgaaet, men jeg skal ikke trættes førend alt efter den approberede Plan til Punkt og Prikke er opfyldt”.

Se, denne Skrivelse stod ikke tilbage i Tydelighed, og efter Protokollen gav Skolekommissionen sig til som sædvanlig at ”ventilere og debattere” denne med det Resultat, at den næste Søndag skulde bekendtgøres for Menigheden fra Prædikestolen. At den nye Lærer var gnaven over den slette Bolig, af hvilken der dog ikke foreligger nogen nøjere Beskrivelse, siger sig selv, og det ser ud til, at han har taget Ophold i selve Skolestuen, hvor et hyggeligt Familieliv har udfoldet sig, som det fremgaar af følgende Indberetning for ^{28/5} 1824:

”I Skolen ser det ud som i et Pulterkammer. Skolelæreren med Husgesinde opholder sig daglig i Skolen og afbenytter samme som Dagligstue, Sovekammer etc. Mad. Obel sidder - forved Kakkellovnen - med sin Spiderok, og Pigen har sit Haandarbejde for, hvorledes Andagten hos Børnene er ved saadan Lejlighed indses lettelig, og at Kakkellovnsvarmen ey kan naa til de fleste af Børnene er en afgjort Sandhed. Skolelæreren paastaar af Sognet en Kakkellovn i sin egen Stue.”

Og der tilføjes: ”Uagtet de mange Stridigheder mellem Skolelærer Obel og Sognefolkene, saa er Obel dog - næsten hos alle - yndet som Skolelærer, thi han viser ikke i mindste Maade Partiskhed mod Børnene for Fædrenes Skyld, han er en udmærket Kirkesanger og en ganske

duelig Lærer, der gør sin Flid med sine Elever, og hans Forhold er ulasteligt”.

Nu blev der endelig taget fat paa Forarbejderne til en ny Bolig for Læreren, efter at Amtsprøbst Bendix ogsaa havde erklæret, at Skolelærerens Værelse aldeles ikke svarede til, hvad Anordningen forlangte til en ordentlig og fornøden Bolig”.

Fra 30. Novbr. 1825-16. Oktbr. 1826 findes ikke nogen Meddelelse om afholdte Kommissionsmøder. I dette Tidsrum er Præsten Arøe Müller død, Lærer Obel bortrejst og Pastor Haugaard, Odby, konstitueret Sognepræst, og en ny Lærer, Bjørndal, er flyttet ind i Skolen. Men lad os slutte dette lille skolehistoriske Billede med den sidste Indførsel i Protokollen af Pastor Arøe Müller, dat. ^{30/11} 1825, det er en underdanigst Indberetning om Skoleforholdene for Aarets sidste Halvdel:

”1. Hvorledes Skolevæsenet paa Jegindø er beskaffen er desværre alt for bekendt, og desaaarsag har Sognet indgivet skriftlig Klage til Sognepræsten under 10. Novbr. med Begæring at paategnes af Skolekommissionen og at indsendes til den høje Amtsskoleledelse, hvilket allerede er sket. Kommissionen har aldeles ikke forsømt sin Pligt med at foreholde alle vedkommende Vigtigheden af deres Børns Skolegang, og Præsten har selv - flere Gange - gaaet omkring i Sognet til Beboerne og saavel i Huset som fra Talestolen talt denne vigtige Sag, samt at de bestemte Mulkter vilde blive Følgerne. Svaret herpaa er denne: Hvorfor skal vi lade vore Børn gaa i Skole?, de lærer jo slet intet af det, de skulde lære, de blive endog ringere, Degnen lader dem raade sig selv etc. etc. Jeg sagde dem desuden, at Amtsprøbst Bendix ved sidst afholdte Kirke- og Skolevisitats 26. Juni d. A. saavel i Ministerialbogen som især i Skolejournalen havde tillagt Skolekommissionen Skylden for dette slette Skolehold, men Kommissionen tror sig ikke beføjet til denne Bebrejdelse.

Det er nu Kommissionens underdanige Begæring, at Hs. Højærværdighed, Herr Amtsprøbst og Ridder Bendix vil behage ved næste Visitats selv at bestemme Mulkten for Skoleforsømmelse, thi Kommissionen har paa Grund af ovennævnte Omstændighed ej troet sig beføjet til at kunne med Rette mulktere nogen.

2. Skolebygningen er i god og brugelig Stand og Skolelæreren nyder sine Indkomster til rette Tid uden mindste Afkortning i nogen Henseende.

3. Ved sidste afholdte Skoleeksamen 24. Oktbr. d. A. blev førend Eksamen begyndte - en heftig Ordstrid mellem Skolelæreren og Kommissionen, da samme foreholdt Herr Obel, hvor lidt han passede Skolen og lod Børnene rende Ærinder i Skoletiden etc. etc. Obel agtede aldeles intet Kommissionens Udsagn men svarede meget upassende |: for ej at sige grovt |: , at han nok skulde passe sig selv og svare til, hvad han gjorde, og mod Skoleforstanderen var han især grov. Eksamen blev omsider begyndt og tilendebragt, men desværre hverken til Ære eller Fornøjelse for nogen”.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1941, side 63-76)